

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΓΕΩΡΓΙΚΗ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ

Τοῦ Γεωπόνου κ. Α. ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ

Πολύ ὀρθῶς ἐλέχθη πῶς εἰς τὴν παροιμιάν ὑπάρχει ἡ πατροπαράδοτος σοφία ἐκάστου ἔθνους, ἡ μακρόχρονος πείρα τῶν προγόνων καὶ τὸ καταστάλαγμα αἰῶνων παρατηρήσεών του. Καὶ πράγματι. Προσέχοντας κανεὶς τὸ νόημα πολλῶν ἀπὸ τὰς γεωργικὰς παροιμίας ἀποκαλύπτει ἀσάλευτες ἐπιστημονικὰς καὶ πρακτικὰς ἀκρίβειας, πῶς καταπλήσσουν.

Ἄπὸ τίς ἄπειρες γεωργικὰς παροιμίας ποῦ ὑπάρχουν στὴν Κύπρον—ἡ συλλογὴ μου μόνον περιέχει πέραν τῶν τετρακοσίων—θὰ ἀναφέρω ἐλάχιστες.

Α. Παροιμιαὶ ποῦ ἀναφέρονται στὸν καιρὸ

«Ἐσ σοῦ κλουθᾶ ὁ τιζαιρὸς ;
«Κλούθα του ἔσοῦ»

Τὸ κλίμα καὶ ἡ ὕμνησις ἐνὸς τόπου εἶναι δύο σοφισμοὶ καὶ ἀποφασιστικοὶ παράγοντες γιὰ τὴν ἐπιτυχίαν ἢ ἀποτυχίαν τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς. «Ἄν οἱ δύο αὗτοι σημαντικοὶ παράγοντες δὲν εἰσνοοῦν ὠρισμένως καλλιέργειες, ὁ γεωργὸς ὀφείλει νὰ μὴ ἐπιμένῃ μὲ τυφλὸ πείσμα σ' αὐτὰς ἀλλὰ σιγὰ νὰ τις ἐγκαταλείψῃ καὶ νὰ ἐπιδοθῇ σὲ κάποιες ἄλλες, ποῦ θὰ προσαρμοζῶνται καλῶς τερα μὲ τὸ κλίμα τοῦ τόπου του καὶ τέτ τις ποῦ νὰ ἔχουν μεγαλύτερη πιθανότητα ἐπιτυχίας.

«Νὰ σοῦ ζουλέψω νᾶν ἡ γενναῖκα σου ὁμορφῇ

«Ὄξα τὸ ρεσπελίχιν ἐγ γρονιά σου
τζίαι γρονιά μου»

Ἐπειδὴ κατὰ μέγα μέρος ἡ ἐπιτυχία τῆς γεωργικῆς παραγωγῆς καὶ εἰδικὰ τῶν σιτηρῶν, ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἀπὸ

τὴν ὕμνησις, ἡ ὁποία καὶ δὲν εἶναι δυστυχῶς πάντοτε εὐνοϊκὴ σὲ ὅλα τὰ μέρη, συμβαίνει κάποτε ὥστε τὰ σιτηρὰ ἐνὸς γεωργοῦ νὰ ἐπιτύχουν, ἐνῶ κάποιου ἄλλου νὰ ἀποτύχουν, χωρὶς ἡ τέτοια ἐπιτυχία νὰ εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξικρητικῆς ἰκανότητος ἢ προσπάθειας τοῦ γεωργοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν παροιμιάν αὐτὴν ὁ γεωργὸς τοῦ ὁποίου τὰ σιτηρὰ ἀπέτυχον, δὲν ἀποθαρρύνεται, μὰ οὔτε καὶ ζηλεύει τὸν συνάδελφόν του, ὅπως θὰ τοῦ ζήλευε ἂν εἶχε γυναῖκα ὁμορφῇ, γιὰτὶ ἐλπίζει πῶς σὺ μᾶλλον θὰ ἔλθῃ καὶ ἡ δική του σειρὰ νὰ ἐπιτύχῃ καλὴν ἐσοδείαν.

«Ὁ Ὀκτώβρης ἐχ χορτόχρονος
Ὁ Νιόβρης κριθαρᾶς
Τζι ὁ Δετζιέβρης σιταρᾶς»

Ἄν βρέξῃ καλὰ ὁ Ὀκτώβριος θὰ ἀναπτυχθῇ ἀρκετὸ χόρτο πρὸς μεγάλην χάρὰ τῶν κτηνοτρόφων. Ἄν καὶ ὁ Νοέμβριος ἔχῃ ἀρκετὰς βροχὰς, ἐξασφαλίζεται καλὴ παραγωγή κριθαριοῦ. Τέλος ἂν βρέξῃ ἀρκετὰ καὶ ὁ Δεκέμβριος, ἐξασφαλίζεται ἐπίσης καλὴ παραγωγή σιταριοῦ.

«Νερὸν τοῦ Ὀκτώβρη τζίαι νερὸν τοῦ Μάρτη

ἂδ δὲν ἔσιεις τόπον νὰ τὸ βάλης
βάρτο μέσ' τὸ πιθάριν ἢ σὺψε
πικιέ το, ἢ βάρ' το μέσ' τὴν αὐλήν
σου»

Τόσον τὰ νερά τῆς βροχῆς τοῦ Ὀκτώβρη ὅσον καὶ τοῦ Μάρτη, εἶναι γιὰ τὴν γεωργίαν εὐεργετικώτατα καὶ πρὸ παντὸς γιὰ τὰ σιτηρὰ καὶ τὰ δένδρα. Γι' αὐτὸ καὶ κάθε προσπάθεια ἐκ μέρους τῶν γεωργῶν